

citerede den ærede Minister en Udtalelse, som jeg har sat mit Navn under, i en Betænkning, der blev afgivet af Folketingets Udvalg i 1879—80, men den ærede Minister citerede mig paa en Maade, som jeg ikke godt kan være tjent med. Han læste nemlig kun Indledningen til den Passus, hvorom Tale var, og glemte Slutningen og Efterfølgningen. Senere hen i sit Foredrag kom den ærede Minister dog i Tanker om, at det ikke var ganske loyalt at referere saaledes, og jeg tror derfor, at det er rigtigst, at jeg selv refererer, hvad der er sket, ikke mindst da jeg ser, at et kjøbenhavns Dagblad, der følger mig med særlig Interesse og Velvilje, har faaet ud af den Historie, at jeg den Gang skal have sat mit Navn under en Adresse til Regeringen om at forandre den nuværende Kaldelsesmaade. Noget saadant er der, som bekendt, ikke Tale om, og det er heller ikke det, den ærede Minister har sigtet mig for. Han har kun henvist til en Betænkning, som jeg som Medlem af et Udvalg har været med til at afgive. Jeg skal med den højtærede Formands Tilladelse oplæse et Afsnit af den, ikke saaledes som den ærede Minister gjorde ved kun at tage Begyndelsen, jeg vil tage Slutningen med. Det vil deraf fremgaa, at jeg ikke paa noget Punkt i mit Foredrag i det foregaaende Møde har fremsat Udtalelser, der staa i Strid med mit tidligere Standpunkt i denne Sag. Det hedder i den paagældende Betænkning (Till. B. 1879—80, Sp. 1812): „Om Lærerembedernes Besættelse indeholder Lovforslaget saagodt som intet, uagtet den nu foretagne Fremgangsmaade har fremkaldt ikke ugrundede Anker fra forskellige Sider. Særlig har man følt Ulemperne ved, at Indstillingerne til et Embede ere lagt i Kommunalbestyrelsens Haand, uden at der er tilrettet det paagældende Distrikt, hvem Valget dog fortrinvis er magtpaaliggende, nogen Indflydelse derpaa. Man har derfor foreslaaet at overgive Indstillingsretten til et Valgnævn af Distriktets Beboere i Forbindelse med Skolekommissionen, og har troet at kunne lade Kommunalbestyrelsen i Overensstemmelse med den større Myndighed, der i det hele tildeles den efter Forslaget, vælge mellem de indstillede.“ Det er jo i samme Retning, mine Udtalelser ere faldne i det foregaaende Møde. Jeg ønsker, naar man endelig skal til at forandre den nuværende Kaldelsesmaade, at man skal gøre det i frifindet Retning, i samme Retning som jeg i 1879—80 var med til at give Udtryk i den Betænkning, som jeg medunderskrev, men jeg ønsker ikke, at vi skulle gøre, hvad jeg tillod mig, at betegne som et reaktionært Skridt, at

tage Indstillingsretten fra Befolkningen, man skulde tværtimod ved Hjælp af den kintte Befolkningens Interesse nærmere til Skolevæsenet, end den hidtil har været. Det ærede Medlem fra Esbjerg (Bluhme) har i Gaar i sit Foredrag givet en meget korrekt Fremstilling af Værdien af den Statistik, der er givet os i Motiverne til Forslaget, angaaende den Maade, hvorpaa Sogneraadene have benyttet den dem givne Indstillingsret. Jeg skal kun sige en Bemærkning dertil, det er den, at det fremgaaer ikke af de statistiske Oplysninger, hvem det er, der har Skyld for, at adskillige unge Lærere ere blevne kaldede til Embeder, som man har ment, maatte være forbeholdte de ældre Lærere. Jeg har anført et Par Eksempler fra den Gaar, hvor jeg er kendt, at der har været Skoledirektioner, der have foretrukket adskillige yngre Mænd fremfor ældre. Det kunde være, naar man saa de statistiske Oplysninger igennem og fik dem nøjere undersøgte, at det vilde vise sig, at Skoledirektionerne have haft en væsentlig Del af Ansvar for, at der mange Steder er blevet foretrukket yngre Lærere for ældre, fordi de ældre ikke have haft den „Værdighed“, som Skoledirektionerne have ønsket, eller fordi de maasse have været, som det ærede Medlem anførte Eksempler paa i Gaar, Grundtvigianere eller Indre-Missionærer eller have tilhørt en Retning, som vedkommende Skoledirektion har været fjendelig stemt imod. Jeg er derfor ikke enig med den højtærede Minister i den Betragtning, han gjorde gældende, at jo mere Staten træder til, desto mere Kontrol maa Staten fordrer. I den Henseende er jeg fuldstændig enig i de Udtalelser, der i Dag for lidt siden faldt fra det ærede Medlem fra Slagelse (Røed). Vi skulle i den modsatte Retning. For ørigt vil jeg sige, at jeg egentlig ikke er nogen Tilhænger af det Princip, man nu er inde paa, at Staten skal for en Del bære Udgifterne ved Almueskolevæsenet her i Landet. Det finder jeg er at komme ind paa et Straa-plan. Jeg ønskede meget hellere, at man kunde blive staaende ved den nuværende Ordning, at Skolevæsenet er en Kommunesag; men paa Grund af den økonomiske Stilling, der for Djæbliffet hersker i Landet, tør jeg ikke modsætte mig det, man her er inde paa, at lade Staten bære de forøgede Udgifter ved Lærernes Lønforhøjelse, uagtet jeg meget vel ser, at der er Fare ved Princippet. Men naar den højtærede Minister træder yderligere Kontrol her, ser jeg ingen Grund dertil; thi Staten over jo nu en temmelig stærk Kontrol med de offentlige Skoler. Staten foreskriver jo, hvad der skal læres i disse